

posita questione, intelligens questionē dialecticā. Tum sequitur, ac primum quidem dicendum est, quid sit syllogismus, quia dixit esse propositū de omni quæ ratione differere, iure merito primum quid sit syllogismus explanat: deinde syllogismi differētias explicabit: ut qualis sit dialecticus, qui ex probabilibus fit, de quo nunc agitur, et quomodo ab alijs differat, planum fiat.

Est igitur syllogismus oratio, in qua positis quibusdam aliquid aliud quam quæ posita sunt, ex ijs quæ posita sunt, ex necessitate efficitur.

De syllogismi definitione, de quæ dubitationibus, quæ contra eam afferuntur, dictū etiam a nobis est in ea expositione, quā in priora resolutoria edidimus. est enim in illis principaliter de syllogismo sermo: in quibus Aristoteles omnē uia rōmāndā tradit. nunc uero quæ ad eisdē definitionis perspicuitatē faciēt, cōmemorabimus. Igitur statuit syllogismum in oratione, ut in genere: quia oratio prædicata uniuersæ de syllogismo nō solum de eo dicitur, sed etiam de alijs quæ ratione formæ a syllogismo differunt. nā oratio et de fabula, et de enarratione, et de cōcione, et de alijs innumeris, quæ inter se specie differunt, uniuersæ et in eo quod quid est prædicatur. Ceterū differētias, quas posuit, separat syllogismum ab alijs orationibus: et in quo sit eius essentia declarat. at enim syllogismū esse orationē, in qua oratione positis quibusdam aliud aliquid quam quæ posita sunt, necessario euenit ex ijs quæ posita sunt. illo autē uerbo, positis, distinguat ab alijs orationibus syllogismū, in quibus nihil ponitur: qualis est orationē narratiua. signū ficit autē hoc loco positis, p̄sumptis et cōcēsis: ac cōcēsis, uel ab eo qui cōtra disputat, uel si ad aliū syllogismū efficitur: uel cōcēsis a se ipso, si quis per se ipse ratiocinetur. Oportet enim, ut is qui ita demonstrat, quædā iurat, quædā ita se habere alijs concedat: deinde ex ijs tanquā cōcēsis aliquid aliud demonstrare. Quod uero recte usus sit uerbo, positis, perspicuū est ex eo, quā alio magis uulgato uti poterat. Cōcedere autē et sumere nō omnino de affirmatiuis intelligitur, quia nō minus ponuntur, et cōceduntur negatiua quæ affirmatiua: neque omnino syllogismus ex omnibus affirmatiuis positis uult effici. potest etiam illud uerbi positis, significare aliquid categoricū ponitur enim hæc, proprie in ipso inesse, et nō in esse acceptat: hypothetica uero nō ponuntur, sed supponuntur. Syllogismi enim categorici, ut ex prioribus analyticis didicimus, Aristoteli simpliciter et proprie syllogismi uidentur esse: hypothetici uero nō simpliciter sunt syllogismi, sed cū additione. ita fit, ut nūc simpliciter, et uere syllogismi definitionē tradat. Dixit autē positis, et nō posito, ut quidā putant, qui definitionē reprehēdunt, quia nihil syllogistice uero posito, sed duobus ad minimum demonstratur. eos uero, quos unius propositionis Antipater fecit, nō sunt syllogismi, sed defectiue interrogantur hoc modo: Respiras, utius igitur, quæ enim cū dies est, lux est, p̄terea ex eo luce esse syllogistice demonstratur: et quæ respirans uiuū, tu uero respiras, sed nō simpliciter ex eo quod dies est, lux est, quinetiam neque ex eo quod respiras uiuū: Ita in quibus nō est coniunctū cognitū, nō satis est ad conclusionē una sola propositio accepta, quare fit, ut non ex eo quod est motus, uideatur sequi nō esse uicū, et tamē id uerū esse demonstrauit Aristoteles. Igitur qui utuntur coniunctione cognita et euidenti, uel perspicuitate propositionis uniuersalis, putant ex uno posito aliquid cōcludere, huius rei signū est, quod si addatur aliquid cū ipsa coniunctione, nihil superfluit. ut in hoc, si dies est, lux est: sed dies est, ergo lux est: est ex eo, quod dies est, lucem esse demonstratur, superfluum est quod adiungitur. in ijs

enim quæ syllogistice demonstrantur, id quod foris assumitur ad eiuſdem demonstrationē superuacuuū est: quod cū in hac oratione superuacuum non sit, ostendit ei deesse. Vel quia et oratio et syllogismus est imperfectus, neque siquid ex aliquo necessario sequitur, omnino etiam sequitur syllogistice. non enim, quia id quod syllogistice sequitur, et necessitate sequitur, iam et quod ex necessitate sequitur ex aliquo, syllogistice sequitur. Oratorie quoque ratiocinationes, quæ enthymemata uocantur, sunt huiusmodi. uidentur enim in illis fieri ex una propositione syllogismus, quia altera clara sit illa, ut a iudicibus, uel ab auditoribus addi posuit, ut hic dignus est pena, est enim proditor. Addit enim iudex tanquā euidens, hanc propositionem, omnis proditor dignus est pena. id enim legibus iubetur et cauetur, quæcirca ij non sunt proprie syllogismi, sed hoc totum, rhetorici syllogismi. ita in quibus id quod omittitur, cognitum non est, in ijs per enthymema fieri syllogismus nullo modo potest. Nam syllogismus ipso nomine uidetur significare compositionem quamdam orationum, ut etiam concederetur, decretorum conuentionem. Quod uero ait, id quod infertur debere esse aliud quiddam quam quæ posita sunt, additum est, ut usus et uultus syllogismi ostenderetur ex qua quidē additione Aristoteles docet instrumentum esse syllogismum, quia pertinet ad explicandam aliquid, quod minime clarum esse uideatur, cuius usus est ex quibusdam cognitis et perspicuis, quomobrem si non potest idem simul clarum esse et obscurum, certe ne syllogismi quidem usus seruaretur in ijs in quibus id quod concluditur nō est diuersim a propositionibus, ea uero oratio quæ syllogistice usum non præbet, nō est syllogismus, nam si syllogismus est instrumentū, omne autem instrumentum esse utile, etiam syllogismus est utilis, per se orationes autem, in quibus aliquid idem cum ijs quæ posita sunt, infertur, non sunt utiles: eæ igitur orationes in quibus aliquid idem quod ea quæ posita sunt concluditur, non sunt syllogismi. Instrumentū autem esse utile perspicuū est, in omnibus enim instrumentis uidemus quia nō possit proprium usum præstare, et ita asserimus, nam neque quisquam lyram dicit eam, quæ miscet uti nō possit, neque se curum, quæ sabet nō queat uti. Qui enim appellat usum omnibus ea, quæ ex ijs proprium, æquiuoce nominat, quædam sunt depictæ, uel effictæ, sicuti dicimus lapideam manum, quare non erit syllogismus qui usum syllogismi non seruat. huiusmodi est illa oratio, in qua conclusio est similis us quæ posita sunt: quales sunt illæ, quibus Stoici utuntur, quæ idem repetentes, et indifferenter concludentes ab eis uocantur. Sunt autem apud eos idem repetentes, ad hunc modum, si dies est, dies est: sed dies est, ergo dies est. indifferenter uero concludentes in quibus conclusio eadem est atque una ex summptionibus, ut in his uideri potest, uel dies est, uel lux est: sed dies est, ergo lux est. quas orationes siquis syllogismos nominat, æquiuoce nominabit, quoniam enim modo absurdum non est dicere id quod positum est, concludi et demonstrari: quomodo enim non simuntur ea, quæ initio posita sunt: nā petere principium dicitur is, qui iunxit illud quod demonstratur in propositionibus prius illud idem demonstrantibus. Est etiam absurdum non dicere inductionem esse, in qua conclusio est eadem cum aliquo eorum quæ ad demonstrationē sunt dicta, quia non præbet usum inductionis: et syllogismum uocare, qui nihil demonstrat. Non enim sufficit oratio orationis ad efficiendum syllogismum, sed debet esse primum significatio, quæ ex forma orationis possit aliquid ostendere. Nam in ceteris instrumentis non satis est figura ad instrumenti naturam, sed opus est etiam propria materia, cum qua primum opus exhibebit, igitur